

Shorobura I. M.,
 orcid.org/0000-0003-3728-7968

HISTORICAL ASPECTS OF MANAGEMENT DEVELOPMENT IN UKRAINE

The article reveals the historical aspects of the development of management in Ukraine. Attention is paid to the concept of management, as a way and manner of communicating with people; the art of leadership; the ability to organize the effective work of the management apparatus.

The components of management are also shown, such as: organizational, functional and personal. The stages of management development are defined, in particular the pre-monopoly stage (until 1900); "scientific enterprise management" (from 1900 to 1930 in the USA); "administrative-bureaucratic approach" (from 1900 to 1930 in England, France, Germany); "humane relations movement" (1930–1950 in the USA); modern stage.

The article focuses on certain stages of management development in Ukraine: stage I (1917–1921); stage II (1921–1928); stage III (1929–1945); stage IV (1946–1965); stage V (1965–1975); stage VI (1975–1985); stage VII (from 1985 to the present).

Features of management at the modern stage are revealed. In particular, it is stated that the classical direction in management is being replaced by a new one - individual and informational: the bet is placed on a self-realizing person; the enterprise is considered as a living organism in which people are united by common values; the enterprise, the organization must be constantly updated in order to adapt to external factors.

It is emphasized that modern management is characterized by a change in the content of planning; a comprehensive study of the factors of successful managerial activity; management orientation depending on the results; developed theory and practice of marketing; development of effective decision-making technologies; wide application of economic and mathematical methods and achievements of informatics in management based on personal computers; the development of computer networks and means of communication; active participation of personnel in management.

Attention is paid to the new management paradigm, which consists in organizing effective joint work, in the process of which each person will be able to use his/her potential to the maximum. Therefore, the new management paradigm attaches great importance to the human factor in achieving success.

Key words: management, Ukraine, historical aspects, stages of management development, modern management, new management paradigm.

Дата надходження статті: 27.04.2023 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Галус О. М.

УДК 378.018.8:37.07-051]:37.013.75(045)

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi53.440>

Ткачук Л. В.,
 orcid.org/0000-0003-3337-2540

АКМЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ

У статті проаналізовано проблеми професійної підготовки майбутніх менеджерів освіти через призму засад акмеології в наукових працях. Представлено розуміння акмеології як галузі наукового знання та комплексу наукових дисциплін, об'єктом вивчення яких є людина в динаміці самоактуалізації її творчого потенціалу, саморозвитку, самовдосконалення, самовизначення в різних життєвих сферах. З'ясовано тлумачення категорії «акме» як вищого для кожної людини рівня розвитку її самості. Наголошено, що здійснення в сучасних умовах

професійної підготовки майбутніх менеджерів освіти на акмеологічних засадах вирішує фундаментальну проблему особистісного і професійного успіху та якості освіти загалом.

Визначено сутність акмеологічної компетентності майбутнього менеджера освіти як інтегрованої здатності будувати власний саморозвиток із постійним ускладненням завдань та зростанням рівня досягнень задля навчання, саморозвитку й самовдосконалення упродовж життя, досягнення особистісного й професійного акме. Обґрунтовано структуру акмеологічної компетентності майбутнього менеджера освіти: акмеологічні знання; акмеологічні вміння; акмеологічні якості особистості. Виокремлено найбільш характерні для становлення майбутнього фахівця види акмеологічної компетентності – спеціальну, суспільну, особистісну, індивідуальну.

Подано розуміння акмеологічних засад професійної підготовки майбутніх менеджерів освіти як основних ідей педагогічної акмеології, які позначаються на меті, завданнях, методах і формах її здійснення.

Установлено, що фахова підготовка менеджерів освіти з позицій акмеологічного підходу розглядається як послідовний процес професійного становлення та розвитку фахівця, здатного до навчання, саморозвитку, самовдосконалення упродовж життя з метою максимальної особистісної й професійної самореалізації та конкурентоспроможності на вітчизняному й світовому ринку праці.

Ключові слова: акмеологічні засади, професійна підготовка, майбутні менеджери освіти; акмеологія управління, професійна компетентність, акмеологічна компетентність, акмеологічний підхід, управлінська діяльність.

Постановка проблеми. У процесах удосконалення освітньої системи України особлива роль належить новій інтегративній науці – акмеології (від грец. акме – «вершина, розквіт») та її самостійному напрямку – акмеології управління. Функції управління закладами освіти професійно здійснюють керівники-менеджери, які розробляють стратегії успішного розвитку організації в умовах ринкової конкуренції, ухвалюють рішення й несуть за них відповідальність, координують, коригують діяльність підлеглого колективу. Отже, управлінські кадри мусять не лише володіти ґрунтовними знаннями, вміннями і навичками, але й компетентностями, потрібними для особистісного зростання і створення комфортних умов для творчої самореалізації кожного члена колективу. Звідси зрозумілою є нагальна потреба формування акмеологічної компетентності менеджера освіти ще на етапі його професійної підготовки в закладі вищої освіти.

Аналіз досліджень. Розвиток акмеології як наукової галузі досліджували українські вчені В. Вакуленко (2008), А. Васюк (2005), В. Гладкова, С. Пожарський (2016), В. Огнев'юк (2014), С. Пальчевський (2010), І. Соколова (2015) та ін. Так, у монографії «Фундаментальна акмеологія – наука XXI століття» (2019) обґрунтовано сутність фундаментальної акмеології; показано, що її категорії мають потенціал до виявлення загальних закономірностей у розвитку природи, людини та суспільства; розкрито методико-прикладні аспекти досягнення «акме» [11]. У колективній монографії «Інноваційні підходи до розвитку особистості» (2020) В. Гладковій належить розділ «Адаптивний акмеф'ючеринг – технологія прогнозування саморозвитку фахівця XXI століття», в якому розкрито питання становлення фундаментальної акмеології; акмесинергетичного саморозвитку сучасного фахівця; акмеф'ючеринг як ефективний інструмент розроблення акмесинергетичних технологій особистісно-професійного саморозвитку сучасного фахівця. В іншій статті (В. Гладкова, 2022) авторка розглядає акмеологічне моделювання як інструмент розроблення індивідуальної життєвої програми людини («під акме як правило мають на увазі стан максимального втілення життєвих ресурсів людини, досягнення нею значущих результатів» [4, с. 307]) і наголошує, що «головними ознаками акме є прогресивна спрямованість (конструктивна інтенція) і бурхливість розвитку. Однею з переваг інтенційно-динамічної моделі акме є те, що на її підставі можливе

виділення акмеологічних періодів не тільки в зрілому і похилому віці, але й у дитячому, підлітковому і взагалі в будь-якому віці» [4, с. 308].

Аналіз наукових джерел засвідчив, що науковцями розглядаються такі акмеологічні аспекти професійної підготовки: акмеологія вищої освіти (В. Вакуленко, О. Дубасенюк (2015), О. Галус (2015, 2016), Т. Дерека (2016), О. Плахотнік, Н. Ханина (2013) та ін.); професійно-педагогічне становлення майбутнього вчителя на засадах акмеології (М. Євтух, Т. Скорик (2020), В. Желанова (2016), Р. Пріма (2015), Л. Рибалко (2008) та ін.); акме-синергетичний підхід до формування творчої особистості (О. Вознюк (2010)).

Авторський колектив під керівництвом Н. Гузій у колективній монографії «Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти» (2018) презентував результати проведеного фундаментального дослідження, в основі якого – ідея використання потенціалу акмеології для вдосконалення професійно-педагогічної освіти, «посилення її інноваційності, людиновимірності, самодетермінованості й особистісної спрямованості» [10, с. 3]. У монографії «Формування професійної мобільності вчителів: акмеологічний підхід, загальна середня освіта» (Л. Рибалко, Р. Черновол-Ткаченко, І. Горбачова, 2019), адресованій широкому колу педагогів і насамперед керівникам закладів освіти, обґрунтовано потенційні можливості акмеологічного підходу в методичній роботі закладу загальної середньої освіти. 2020 року вийшла монографія «Теорія і практика професійної акмеології» (Вознюк О. В., Дубасенюк О. А., Костюшко Ю. О. та ін.), в якій розкрито питання теорії, методології і практики акмеології – «науки про цілі, цілеутворення, цілездійснення» [3, с. 117].

У статті О. Гречаник (2019) уточнено критерії та показники сформованості акмеологічної компетентності вчителя; задля виявлення стану її сформованості рекомендовано проводити тестування за допомогою системи впорядкованих методик. С. Калаур, О. Сорока (2020) на основі узагальнення акмеологічних напрацювань розкрили особливості розвитку творчості студентів на ціннісно-світоглядному, когнітивному, перцептивно-афективному та діяльнісно-поведінковому рівнях [7]. У статті І. Синевич (2022) доведено, що здійснення професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя початкових класів на акмеологічних засадах сприяє досягненню ним особистісного та професійного успіху [8].

Отже, у публікаціях науковців досить різнобічно висвітлено потенціал акмеології в підготовці педагогів. Разом із тим варто зазначити, що бракує праць, у яких було б розкрито акмеологічні засади професійної підготовки майбутніх менеджерів освіти. У зв'язку з цим підкреслюємо теоретичне і практичне значення наукового доробку В. Гладкової («Акмеологічні засади професійного самовдосконалення менеджерів вищих навчальних закладів», 2014, «Акмеологічна компетентність менеджера – лідера освітнього закладу», 2017, «Професійна підготовка магістрів менеджменту до діяльності в екстремальних умовах», 2022 та ін.).

Саме тому в пропонованій статті поставлено **мету** – схарактеризувати акмеологічні засади професійної підготовки майбутніх менеджерів освіти.

Виклад основного матеріалу. Сучасні зміни у всіх сферах життєдіяльності людини, глобалізаційні тенденції цивілізації, вплив законів ринку та науково-інформаційних технологій вимагають кардинального зростання інноваційного потенціалу освіти та якості освітніх послуг. Упровадження компетентнісної освітньої парадигми диктує потребу становлення якісно нових підходів до управління закладами освіти, «...орієнтації всієї філософії управління, його культури і методології управлінської діяльності на успішне досягнення цілей» [12, с. 137]. А отже, гостро стоїть питання підготовки високопрофесійних фахівців-управлінців, «здатних своєчасно позбуватись успадкованих непродуктивних стереотипів професійної діяльності та кваліфіковано відповідати на соціально орієнтовані вимоги, які висуваються до освітян щодо їх професійної кваліфікації; чітко та якісно виконувати функційні обов'язки в ситуації постійних змін, неузгодженості нормативно-правового забезпечення та змін

у сучасному суспільстві, що виникають у зв'язку зі світовими пандеміями, конфліктами, цифровізацією, війнами тощо; уміти осмислювати свої недоліки і професійні здобутки, оцінюючи ефективність їх використання у процесі управлінської діяльності, приділяючи при цьому особливу увагу безперервному професійному розвитку» [2, с. 142]. При цьому варто врахувати, що в національній системі освіти зберігається тенденція поповнення кадрового управлінського резерву із загалу кращих учителів. Саме тому стосовно такої категорії педагогічних працівників, як менеджери освіти, важливою є ідея професіоналізації підготовки, адже корпус управлінських кадрів освітньої галузі потребує використання передових технологій магістерської підготовки фахівців, напрацьованих світовою та вітчизняною наукою і практикою менеджменту.

Здійснений аналіз науково-методичної літератури засвідчив, що науковцями поняття «засади» (педагогічні, організаційно-педагогічні тощо) розуміється переважно як сукупність їхніх складових (передумов та умов, принципів, змісту, функцій, критеріїв), а вже подаючи визначення, вчені виходять із тлумачення цього терміна відповідно до об'єкта та предмета дослідження.

Послугуючись поданим у Великому тлумачному словнику сучасної української мови (2005) визначенням терміна «засади» як вихідних, головних положень, принципів, основ світогляду, до акмеологічних засад віднесемо основні ідеї педагогічної акмеології – ідеї розвитку особистості, формування професійної «Я»-концепції, удосконалення акме через професіоналізм.

В. Гладкова наголошує, що «основним результатом підготовки майбутніх керівників освітніх закладів (менеджерів освіти) у магістратурі є сформованість їхньої професійної компетентності – інтегральної якості особистості, яка виявляється в загальній здатності та готовності до управлінської діяльності (особливо в екстремальних умовах). Такий фахівець не лише вирізняється значним обсягом знань і досвіду. Він здатний актуалізувати за потреби набуті знання та вміння, використовувати їх під час виконання професійних функцій. Правильно оцінивши реальну ситуацію, такий керівник ухвалює оптимальне за конкретних умов управлінське рішення» [5, с. 135].

Ключовим показником високого рівня професійності управлінських кадрів є акмеологічна компетентність – «інтегральна здатність людини вибудовувати свій поступальний розвиток у різних сферах діяльності за умов постійного ускладнення завдань і зростання рівнів досягнень, що потребують максимальної реалізації психологічних ресурсів людини» [там само, с. 136]. Критеріями акмеологічної компетентності здобувача магістерського рівня вищої освіти І. Соколова визначає: «здатність організовувати, планувати та прогнозувати науково-педагогічну діяльність на творчому рівні, виявляючи наполегливість у досягненні мети, відповідальність і турботу про якість виконуваної роботи; здатність навчатися протягом життя, удосконалювати та розвивати інтелектуальний і загальнокультурний рівень на різних етапах професійного і кар'єрного зростання; здатність адаптуватися до змінних умов науково-педагогічного профілю професійної діяльності, до змін соціокультурних і соціальних умов діяльності; здатність до лідерства, готовність до активного спілкування у науковій, педагогічній і соціальній сферах діяльності» [9, с. 322].

Для формування акмеологічної компетентності фахівців-управлінців потрібно створювати середовище акмеологічно спрямованої професійної підготовки, яке б стимулювало майбутніх менеджерів освіти до саморозвитку та самовдосконалення задля досягнення особистісного й професійного акме. О. Кабанкова зазначає, що «найбільш повно потенційні особистісні ресурси людини реалізуються через: акмеологічні знання, тобто обізнаність, поінформованість про те, які досягнення можливі у сфері психічного, професійного розвитку, їх рівні, варіанти; акмеологічні вміння – прийоми, способи, технології досягнень у сфері психічного розвитку та професійній сфері, прийоми розрізнення, оцінювання різних видів акме; акмеологічні якості особистості, які забезпечують рух особистості (студента) до окреслених

досягнень» [6, с. 149]. Серед акмеологічних якостей найбільш значущими вона вважає акме-мотивацію – «спрямованість індивіда на розв'язання акмеологічних завдань особистісного та професійного розвитку, а також на забезпечення його поступового динамічного творчого характеру на етапі навчання у закладі вищої освіти» та акме-здібності – «індивідуально-психологічні властивості особистості, які забезпечують підтримку «висхідного» вектора психічного та професійного розвитку людини і включають здатність будувати варіанти акмеограм свого розвитку, обирати та реалізувати прийоми та технології переходу з одного рівня професіоналізму на інший, більш високий рівень, здатність долати перепони на шляху досягнення власного акме» [9, с. 149].

Науковиця виокремила найбільш характерні для становлення майбутнього фахівця види акмеологічної компетентності: «спеціальна компетентність – володіння власною професійною діяльністю на достатньо високому рівні, здатність проектувати свій подальший фаховий розвиток; суспільна компетентність – володіння спільною (груповою) професійною діяльністю, співробітництвом; особистісна компетентність – володіння способами особистісного самовираження та саморозвитку, засобами протистояння професійним деформаціям особи; індивідуальна компетентність – готовність до фахового росту, володіння способами самореалізації та розвитку індивідуальності в межах професії» [9, с. 150].

Як зазначено в акмеологічній концепції розвитку професійного педагога, основною ідеєю акмеологічного підходу в педагогічній освіті є забезпечення розвитку педагога через такі характеристики, як ініціатива, самостійна постановка цілей, планування, передбачення, прагнення до саморегуляції, орієнтація на саморозвиток і самовдосконалення, самореалізацію та творчість, інтеграцію професійного досвіду і структурування знань [1].

Реалізація акмеологічного підходу в педагогічній освіті сприяє розробленню акмеологічних технологій, спрямованих на виявлення внутрішнього потенціалу особистості, розвиток властивостей та якостей, які сприяють досягненню високого рівня особистісного та професійного розвитку.

Отже, досягнення високого рівня професійної компетентності майбутніх менеджерів освіти на засадах акмеологічного підходу передбачає розвиток у них таких навичок, як прогнозування та передбачення ситуацій у професійній діяльності, здатність до саморегуляції й керування емоціями, ефективне управління стресом, здатність ухвалювати рішення в нетипових ситуаціях, творчість у вирішенні професійних завдань, а також наявність відповідної мотивації до досягнення успіху [10].

Таким чином, основна ідея впровадження акмеологічного підходу в підготовку майбутніх менеджерів освіти полягає у спрямуванні на їх творчий потенціал, підвищення професійної мотивації та бажання досягати успіху в своїй діяльності. Це передбачає використання сучасних методик і технологій навчання, що сприяють самовдосконаленню й саморозвитку здобувачів освіти.

Висновки. Нова політична, економічна та соціальна ситуація в Україні вимагає кардинальних змін у системі професійної підготовки майбутніх менеджерів освіти з урахуванням сучасних тенденцій розвитку. Провідними сутнісними характеристиками професійної підготовки нині стають фахова компетентність та ціннісне ставлення до власного Я, прагнення до максимально повної самореалізації у професії, набуття професійного досвіду.

Акмеологія містить нові можливості для професійного становлення майбутнього менеджера освіти з огляду на «акме» – умови досягнення вершин управлінської діяльності. Сучасна стратегія формування готовності майбутнього менеджера освіти на засадах акмеології вимагає ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними її положеннями, позитивно впливає на пізнання й розкриття власного потенціалу

та потенційних сил майбутніх підлеглих; мотивує до самореалізації, саморозвитку, самовдосконалення.

Перспективами подальших досліджень вважаємо всебічний аналіз та обґрунтування методів стимулювання здобувачів вищої освіти до саморозвитку й самовдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Акмеологічна концепція розвитку професійного педагога. *Професійна педагогічна освіта: акмесинергетичний підхід: монографія* / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 5–57.
2. Біницька О. П., Щербяк Ю. А. Зарубіжні підходи до розуміння лідерства як важливої особистісної і професійної якості сучасного менеджера освіти. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць* / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2022. Випуск 52. С. 141–150.
3. Вознюк О. В., Дубасенюк О. А., Костюшко Ю. О. та ін. Теорія і практика професійної акмеології: монографія. Житомир: Вид-во ПП «Євро-Волинь», 2020. 392 с.
4. Гладкова В. М. Акмеологічне моделювання як інструмент розробки індивідуальної життєвої програми людини. *Moderní aspekty vědy: XX. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.*, 2022. Str. 305–315.
5. Гладкова В. М. Професійна підготовка магістрів менеджменту до діяльності в екстремальних умовах. Освітологічний дискурс: наукове електронне фахове видання. Т. 37. 2022. № 2. С. 133–147.
6. Кабанкова О. М. Деякі аспекти акмеологічної компетентності майбутнього фахівця. *Проблеми освіти: збірник наукових праць*. Вип. 84. Житомир – Київ, 2015. С. 148–151.
7. Калаур С., Сорока О. Потенціал акмеології у професійній підготовці майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності: методологічні та практичні акценти. *Social Work and Education*. Вип. 7, № 1. Ternopil-Aberdeen, 2020. С. 124–134. doi: 10.25128/2520-6230.20.1.9.
8. Синевич І. Акмеологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. *Молодь і ринок*. № 7–8 (205–206), 2022. С. 21–24.
9. Соколова І. В. Акмеологічні знання, акмеологічний зміст, акмеологічна освітня парадигма: акмеологічний трикутник. *Проблеми освіти: збірник наукових праць*. Вип. 84. Житомир – Київ, 2015. С. 318–322.
10. Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти: монографія / керівн. авт. кол. Н. В. Гузій; Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ, 2018. 516 с.
11. Фундаментальна акмеологія – наука XXI століття: монографія / редкол. В. О. Огнев'юк, В. М. Гладкова, Я. С. Фруктова. Київ: Інтерсервіс, 2019. 206 с.
12. Шоробура І. М. Розвиток особистості менеджера: виклики сучасності. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць* / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2022. Випуск 52. С. 141–150.

References:

1. Dubaseniuk, O. A. (Ed.). (2011). Akmeologichna kontseptsia rozvytku profesiinoho pedahoha [Acmeological concept of professional teacher development]. In *Profesiina pedahohichna osvita: akmesynerhetychnyi pidkhid* [In Professional pedagogical education: an acmesynergetic approach] (pp. 5–57). Zhytomyr: vyd-vo ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].
2. Binytska, O. P., & Shcherbiak, Yu. A. (2022). Zarubizhni pidkhody do rozuminnia liderstva yak vazhlyvoi osobystisnoi i profesiinoi yakosti suchasnoho menedzhera osvity [Foreign Approaches to Understanding Leadership as an Important Personal and Professional Quality of a Modern Education Manager]. *Pedahohichnyi almanakh*, 52, 141–150. doi: <https://doi.org/10.37915/pa.vi52.401> [in Ukrainian].
3. Vozniuk, O. V., Dubaseniuk, O. A., Kostyushko, Yu. O., Osadchuk, N. P., & Sydorhuk, N. H. (2020). *Teoriia i praktyka profesiinoi akmeologii* [Theory and practice of professional Acmeology]. Zhytomyr: Vyd-vo PP «Ievro-Volyn» [in Ukrainian].

4. Hladkova, V. M. (2022). Akmeolohichne modeliuвання yak instrument rozrobky indyvidualnoi zhyttievoi prohramy liudyny [Acmeological modelling as a tool for developing an individual life program]. In *Moderní aspekty vědy: XX Díl mezinárodní kolektivní monografie* [In Modern aspects of science: XX an international collective monograph] (pp. 305–315). Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. [in Ukrainian].
5. Hladkova, V. M. (2022). Profesiina pidhotovka mahistriv menedzhmentu do diialnosti v ekstremalnykh umovakh [Professional training of masters of management to operate in extreme conditions]. *Osvitohichnyi dyskurs: naukovе elektronne fakhove vydannia*, 37 (2), 133–147. doi: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2022.29> [in Ukrainian].
6. Kabankova, O. M. (2015). Deiaki aspekty akmeolohichnoi kompetentnosti maibutnoho fakhivtsia [Some aspects of the future specialist's acmeological competence]. *Problemy osvity*, 84, 148–151 [in Ukrainian].
7. Kalaur, C., & Soroka, O. (2020). Potentsial akmeolohii u profesiinii pidhotovtsi maibutnykh menedzheriv sotsiokulturnoi diialnosti: metodolohichni ta praktychni aktsenty [The Potential of Acmeology in the Professional Training of Future Managers of Socio-Cultural Activities: Methodological and Practical Emphasis]. *Social Work and Education*, 7 (1), 124–134. doi: 10.25128/2520-6230.20.1.9. [in Ukrainian].
8. Synevych, I. (2022). Akmeolohichni zasady profesiinnoi pidhotovky maibutnykh uchyteliv pochatkovykh klasiv [Acmeological Foundations of Professional Training of Future Primary School Teachers]. *Molod i rynek*, 7–8 (205–206), 21–24. doi: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.267296> [in Ukrainian].
9. Sokolova, I. V. (2015). Akmeolohichni znannia, akmeolohichniy zmist, akmeolohichna osvithnia paradyhma: akmeolohichniy trykutnyk [Acmeological knowledge, acmeological content, acmeological educational paradigm: acmeological triangle]. *Problemy osvity*, 84, 318–322 [in Ukrainian].
10. Huzii, N. V. (Ed.). (2018). *Teoriia ta metodyka profesiino-pedahohichnoi pidhotovky osvithianskykh kadrov: akmeolohichni aspekty* [Theory and Methodology of Professional and Pedagogical Training of Educational Personnel: Acmeological Aspects]. Kyiv [in Ukrainian].
11. Ohneviuk, V. O., Hladkova, V. M., & Fruktova, Ya. S. (Ed.). (2019). *Fundamentalna akmeolohiia – nauka XXI stolittia* [Fundamental Acmeology – the science of the XXI century]. Kyiv [in Ukrainian].
12. Shorobura, I. M. (2022). Rozvytok osobystosti menedzhera: vyklyky suchasnosti [Development of a manager's personality: challenges of our time]. *Pedahohichnyi almanakh*, 52, 141–150. doi: <https://doi.org/10.37915/pa.vi52.400> [in Ukrainian].

Tkachuk L. V.,

orcid.org/0000-0003-3337-2540

ACMEOLOGICAL PRINCIPLES OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE EDUCATION MANAGERS

The article analyzes the reflection of the problem of professional training of future education managers on the basis of acmeology in scientific works. The understanding of acmeology as a branch of scientific knowledge and a complex of scientific disciplines, the object of study of which is a person in the dynamics of self-actualization of his/her creative potential, self-development, self-improvement, self-determination in various life spheres, is presented. The interpretation of the category of "acme" as the highest level of self-development for each person is clarified. It is emphasized that the implementation of professional training of future education managers on an acmeological basis in modern conditions solves the fundamental problem of personal and professional success and the quality of education in general.

The essence of the future education manager's acmeological competence is defined as an integrated ability to build their own self-development with constant complication of tasks and an increase in the level of achievement for learning, self-development and self-improvement throughout life, achieving personal and professional acme. The structure of the acmeological competence of a future education manager is substantiated: acmeological knowledge; acmeological skills; acmeological qualities of a personality. The most characteristic types of acmeological competence for the formation of a future specialist are highlighted: special; social; personal and individual.

An understanding of the acmeological foundations of professional training of future education managers as the main ideas of pedagogical acmeology, which affect the purpose, tasks, methods and forms of its implementation, is presented.

It has been established that the professional training of education managers from the standpoint of the acmeological approach is considered as a consistent process of professional formation and development of a specialist capable of learning, self-development and self-improvement throughout life in order to maximize personal and professional self-realization and competitiveness in the domestic and world labour market.

Key words: acmeological foundations, professional training, future education managers; acmeology of management, professional competence, acmeological competence, acmeological approach, management activity.

Дата надходження статті: 28.04.2023 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Кірдан О. Л.